

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 1060

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 23 noiembrie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 405 din 4 iulie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală	2–3
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
3.986. — Ordin al ministrului sănătății pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății nr. 1.078/2010 privind aprobarea regulamentului de organizare și funcționare și a structurii organizatorice ale direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București	4–5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 68 din 9 octombrie 2023 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	6–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 405**

din 4 iulie 2023

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (9)
din Codul de procedură penală**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana-Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală, excepție ridicată, din oficiu, de instanța judecătorească în Dosarul nr. 5.167/30/2018/a1.5 al Tribunalului Timiș — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 344D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții Constituționale, și anume Decizia nr. 814 din 7 decembrie 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 28 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.167/30/2018/a1.5, **Tribunalul Timiș — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța judecătorească într-o cauză în care inculpatul a invocat o excepție de neconstituționalitate.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** instanța judecătorească, autoare a acesteia, susține, în esență, că dispozițiile art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală încalcă principiul legalității, egalitatea în drepturi, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, întrucât se referă doar la procedura din faza de judecată, iar nu și la cea din camera preliminară, textul nefiind clar sub acest aspect, astfel că nu este nici predictibil. De asemenea, arată că există o discriminare, în condițiile în care în materie civilă legiuitorul lasă la latitudinea judecătorului suspendarea cauzei în situația invocării unei excepții de neconstituționalitate, în timp ce în materie penală nu se prevede această posibilitate. Mai mult, tăcerea legii cu privire la posibilitatea suspendării în faza de cameră preliminară în cazul invocării unei excepții de neconstituționalitate are un dublu efect discriminator, raportat, pe de o parte, la normele de procedură civilă, iar, pe de altă parte, la consecințele admiterii unei excepții de neconstituționalitate ce vizează aspecte care pot fi invocate numai în procedura camerei preliminare, ulterior intervenind sancțiunea decăderii. Astfel, imposibilitatea suspendării cauzei în faza camerei preliminare atrage, în situația admiterii excepției de neconstituționalitate a unui text de lege ce reglementează un act de urmărire penală verificat în această

etapă, imposibilitatea invocării ulterioare a unor aspecte ce atrag sancțiunea nulității absolute.

6. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

8. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

9. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „(9) *Ridicarea unei excepții de neconstituționalitate nu suspendă judecarea cauzei.*”

10. În susținerea neconstituționalității dispozițiilor de lege criticate, instanța judecătorească, autoare a excepției, invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, ale art. 24 privind dreptul la apărare și ale art. 124 referitor la înfăptuirea justiției, precum și a prevederilor art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

11. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție și ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — invocate și în prezenta cauză — și față de critici similare.

12. Astfel, prin Decizia nr. 296 din 9 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 966 din 20 octombrie 2020, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală. Prin decizia menționată, paragrafele 18—22, Curtea a reținut că prin dispozițiile Legii nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României au fost aduse modificări procedurii de soluționare a excepțiilor de neconstituționalitate, respectiv etapei judecătorești a procedurii. Astfel, a fost eliminată suspendarea de drept a soluționării cauzei de fond pe durata derulării procedurii în fața Curții Constituționale și a fost introdus un nou motiv de revizuire a hotărârilor definitive: în materie civilă — declararea neconstituționalității legii, ordonanței ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță care a făcut obiectul unei excepții invocate în cauza respectivă sau a altor dispoziții din actul atacat, care,

În mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare, respectiv în materie penală — soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare. Așadar, prin dispozițiile art. 1 pct. 3 din Legea nr. 177/2010 au fost abrogate normele referitoare la suspendarea *ope legis* a cauzelor în care se invocau excepții de neconstituționalitate, și anume prevederile cuprinse în art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, în art. 303 alin. 6 din vechiul Cod de procedură penală și în art. 8 alin. (7) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței.

13. Curtea a reținut, prin decizia anterior citată, că opțiunea legiuitorului de abrogare a măsurii suspendării de drept se întemeiază pe faptul că invocarea excepțiilor de neconstituționalitate de către părți era folosită de multe ori ca modalitate de a întârzia judecarea cauzelor. În condițiile în care scopul măsurii suspendării de drept a judecării cauzelor la instanțele de fond a fost acela de a asigura părților o garanție procesuală în exercitarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare, prin eliminarea posibilității judecării cauzei în temeiul unei dispoziții legale considerate a fi neconstituțională, realitatea a dovedit că această măsură s-a transformat, în majoritatea cazurilor, într-un instrument menit să tergiverseze soluționarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești. Reglementarea a încurajat abuzul de drept procesual și arbitrarul într-o formă care nu putea fi sancționată, atâta vreme cât suspendarea procesului era privită ca o consecință imediată și necesară a exercitării liberului acces la justiție. Astfel, scopul primordial al controlului de constituționalitate — interesul general al societății de a asana legislația în vigoare de prevederile afectate de vicii de neconstituționalitate — a fost pervertit într-un scop eminent personal, al unor părți litigante care au folosit excepția de neconstituționalitate drept pretext pentru amânarea soluției pronunțate de instanța în fața căreia a fost dedus litigiul.

14. Or, Curtea a constatat că, prin adoptarea Legii nr. 177/2010, voința legiuitorului a fost aceea de a elimina invocarea excepției de neconstituționalitate în alt scop decât cel prevăzut de Constituție și lege, preîntâmpinând, pentru viitor, exercitarea abuzivă de către părți a acestui drept procesual. De asemenea, Curtea a reținut că intervenția legiuitorului prin care a fost abrogată măsura suspendării de drept a cauzelor în care se invocă excepții de neconstituționalitate constituie tocmai expresia asumării și a respectării obligației ce revine statului cu privire la crearea cadrului legislativ corespunzător prevederilor art. 6 din Convenție. Noua reglementare asigură accesul persoanei la justiție, atât la instanța de drept comun, cât și

la instanța constituțională, părțile beneficiind în continuare de toate mijloacele de apărare care le sunt recunoscute prin lege și, implicit, de posibilitatea de a-și realiza, în mod real, drepturile și de a-și satisface interesele în fața justiției. Abrogarea măsurii suspendării de drept a cauzelor nu împiedică asupra efectivității dreptului de acces la un tribunal, neconstituind un obstacol în valorificarea acestui drept, de natură a-i pune în discuție însăși substanța. Mai mult, măsura adoptată asigură echilibrul procesual între persoane cu interese contrare, fiind menită să garanteze egalitatea de arme a acestora, prin determinarea cadrului legal de exercitare a drepturilor lor legitime.

15. Totodată, prin Decizia nr. 296 din 9 iunie 2020, mai sus menționată, Curtea a observat că abrogarea măsurii suspendării de drept a cauzelor a fost însoțită de reglementarea unor noi cauze de revizuire în materie civilă, respectiv penală, de natură să asigure părților garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil. Astfel, în cazul în care excepția de neconstituționalitate este admisă și legea, ordonanța ori dispoziția dintr-o lege sau ordonanță ori alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare, au fost declarate neconstituționale, iar până la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei Curții Constituționale, hotărârea prin care s-a soluționat cauza în care a fost invocată excepția a devenit definitivă, persoanele prevăzute de lege pot cere revizuirea acestei hotărâri. Lipsa reglementării unei căi de atac ar fi lipsit de fundament însuși controlul de constituționalitate, întrucât ar fi pus părțile în imposibilitatea de a beneficia de efectele deciziei Curții, deci ale controlului de constituționalitate pe care ele l-au declanșat, împrejurare ce ar fi echivalat cu o veritabilă sancțiune aplicabilă acestora.

16. În același sens sunt și Decizia nr. 449 din 22 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 6 noiembrie 2017, Decizia nr. 814 din 7 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 22 februarie 2018, Decizia nr. 676 din 29 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 36 din 20 ianuarie 2020, Decizia nr. 204 din 25 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 30 iunie 2021, și Decizia nr. 231 din 6 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 22 iunie 2021.

17. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

18. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța judecătorească în Dosarul nr. 5.167/30/2018/a.1.5 al Tribunalului Timiș — Secția penală și constată că dispozițiile art. 367 alin. (9) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Timiș — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Oana-Cristina Puică

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății nr. 1.078/2010 privind aprobarea regulamentului de organizare și funcționare și a structurii organizatorice ale direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București

Văzând Referatul de aprobare nr. AR 21.411/2023 al Direcției generale sănătate publică și programe de sănătate și al Direcției personal și structuri sanitare,
având în vedere prevederile:

— cap. III secțiunea 1 din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, cu modificările ulterioare;
— art. 14 alin. (4¹) și art. 17 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,
în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului sănătății nr. 1.078/2010 privind aprobarea regulamentului de organizare și funcționare și a structurii organizatorice ale direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 550 din 5 august 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — (1) Direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București sunt conduse de un director executiv, care este ajutat de un director executiv adjunct de sănătate publică și de un director executiv adjunct economic.”

2. Articolul 3 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 3. — (1) Directorul executiv al direcției de sănătate publică județene și a municipiului București coordonează și răspunde direct de întreaga activitate a direcției de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București.

(2) În subordinea directorului executiv se pot organiza structuri funcționale în următoarele domenii de activitate; RUNOS, juridic, audit, asistență medicală și programe, secretariat/registratură, relații cu publicul, avize/autorizări, statistică/informatică în sănătate publică, cu respectarea prevederilor legale.”

3. La articolul 5, alineatele (2) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Structura direcției de sănătate publică județene și a municipiului București cuprinde departamente, servicii și compartimente funcționale, în funcție de numărul de posturi.

.....
(5) Departamentele, serviciile și compartimentele funcționale prevăzute la alin. (2) se organizează la propunerea direcției de sănătate publică județene și a municipiului București, cu aprobarea ministrului sănătății, cu respectarea numărului maxim de posturi și al funcțiilor de conducere, stabilit conform reglementărilor legale în vigoare.”

4. La articolul 6, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 6. — (1) Persoanele care ocupă funcții dintre cele prevăzute la art. 2 alin. (1) sunt numite prin ordin al ministrului sănătății, în urma promovării concursului organizat pentru ocuparea postului.”

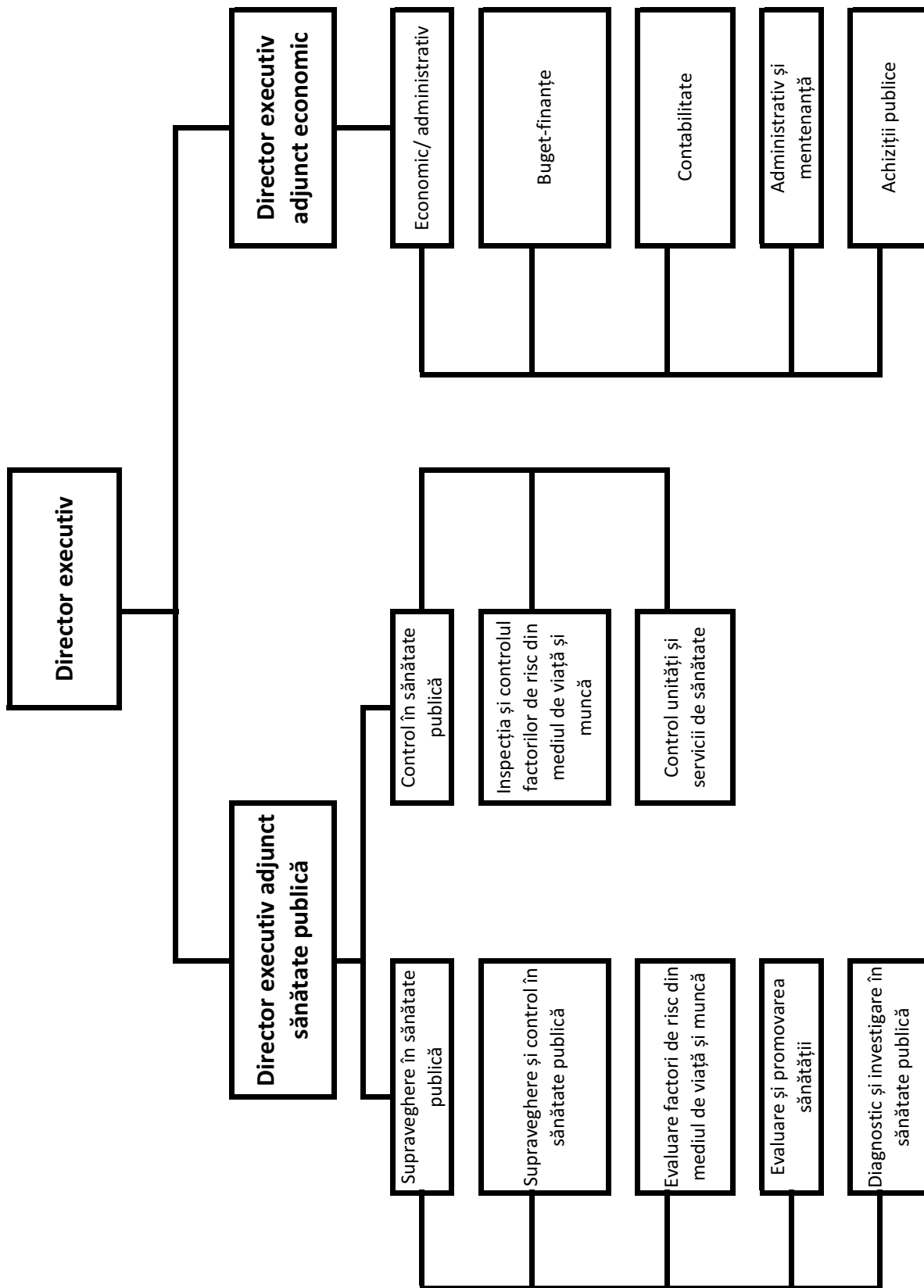
5. Anexa nr. 2 se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București și structurile implicate din cadrul Ministerului Sănătății vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,
Alexandru Rafila

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ
a direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 68

din 9 octombrie 2023

Dosar nr. 1.649/1/2023

Ionel Barbă	— președintele delegat al Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
Emilia Claudia Vișoiu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Nicoleta Ghica-Velescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adrian Remus Ghiculescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Elena Diana Tămaș	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Veronica Dumitrache	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ștefania Dragoș	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Lucian Cătălin Mihai Zamfir	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Doina Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Elena Gherasim	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este legal constituit, conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și art. 34 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023 (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de domnul judecător Ionel Barbă, președintele delegat al Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena-Mădălina Ivănescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 8.923/118/2022, la care a fost anexat Dosarul nr. 1.688/1/2023.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea, referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

8. Prin Încheierea din 31 mai 2023, pronunțată în Dosarul nr. 8.923/118/2022, Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal a dispus, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarele chestiuni de drept:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Ordonanța Guvernului nr. 105/1999), după intrarea în vigoare a acestor dispoziții persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi mai poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive etnice?

În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, de prevederile acestor dispoziții pot beneficia și copiii persoanelor care s-au născut în perioada de persecuție a părinților lor — considerați persecutați potrivit răspunsului la prima întrebare — sau doar copiii persoanelor care existau sau erau concepute la începutul persecuțiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g)?

9. Prin Încheierea din 31 mai 2023, pronunțată în Dosarul nr. 8.890/118/2022, Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal a dispus, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se dea o rezolvare de principiu cu privire la o chestiune de drept similară cu cea menționată la paragraful 8, respectiv:

„Dacă recunoașterea calității de persecutat etnic a persoanei născute în timpul refugiului părinților are ca efect stabilirea doar în favoarea acesteia a drepturilor prevăzute de Ordonanța

Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice sau implică și acordarea către copilul acestei persoane a indemnizației prevăzute de art. 31 alin. (3) din același act normativ.”

10. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu nr. 1.688/1/2023.

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investirii instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

Dosarul nr. 8.923/118/2022

Cererea de chemare în judecată

11. Prin Cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal cu nr. 8.923/118/2022, reclamantul A.B. a chemat în judecată pe pârâta Casa Județeană de Pensii C. (C.J.P. C.), solicitând anularea Hotărârii nr. xxx/1.11.2022 și obligarea pârâtei la emiterea unei hotărâri privind stabilirea în favoarea reclamantului a calității de persoană îndreptățită a beneficia de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 105/1999.

Întâmpinarea

12. Prin întâmpinarea formulată în cauză, pârâta C.J.P. C. a solicitat respingerea acțiunii, ca nefondată, invocând neîndeplinirea, în cauză, a condițiilor prevăzute de art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 raportat la art. 1 alin. (1) lit. c) din aceeași ordonanță, dat fiind faptul că nașterea autorului reclamantului, la 10.01.1942, nu s-a petrecut în termen de 300 de zile de la momentul strămutării părinților acestuia din Bulgaria, strămutare ce a avut loc la 10.09.1940.

Dosarul nr. 8.890/118/2022

Cererea de chemare în judecată

13. Prin Cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal cu nr. 8.890/118/2022, reclamanta E.F. a chemat în judecată pe pârâta C.J.P. C., solicitând anularea Hotărârii nr. yyyy/1.11.2022, recunoașterea faptului că se încadrează la art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 și obligarea pârâtei la emiterea unei hotărâri în sensul acordării drepturilor prevăzute de lege.

Întâmpinarea

14. Prin întâmpinarea formulată, pârâta a solicitat respingerea acțiunii ca nefondată, dat fiind faptul că din înscrisurile depuse de reclamantă rezultă că autorul acesteia s-a născut la 23.08.1943, ulterior strămutării părinților acesteia, care a avut loc la 13.09.1940, nașterea având loc, astfel, la mai mult de 300 de zile de la momentul strămutării.

15. Ulterior punerii în discuția părților, din oficiu, a necesității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, în ambele dosare, a dispus sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept rediate în cadrul paragrafelor 8 și 9 din prezenta decizie.

III. Normele de drept ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile

16. Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 112 din 13 februarie 2020, respectiv art. 31 alin. (3) și (6), introdus prin Legea nr. 154/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu

începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice (Legea nr. 154/2021), și anume:

„Art. 31. — (...) (3) Copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) are dreptul la o indemnizație lunară în cuantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 2 la data depunerii cererii de către copil. (...).

(6) De prevederile alin. (2)—(5) beneficiază în mod corespunzător și copilul celui decedat după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g), în situația în care părintele său, deși ar fi avut dreptul, nu a beneficiat de prevederile prezentei ordonanțe.”

17. În încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost indicate drept relevante pentru soluționarea prezentei sesizări și dispozițiile art. 1 alin. (1) și art. 31 alin. (1)—(2) și (4)—(5) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, precum și cele ale art. 2 din Normele pentru aplicarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice din 14 februarie 2002 (Normele pentru aplicarea Ordonanței Guvernului nr. 105/1999), aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 127/2002:

— art. 1 alin. (1) și art. 31 alin. (1)—(2) și (4)—(5) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999:

„Art. 1. — (1) Beneficiază de prevederile prezentei ordonanțe persoana, cetățean român, care în perioada regimurilor instaurate cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 a avut de suferit persecuții din motive etnice, după cum urmează:

a) a fost deportată în ghetouri și lagăre de concentrare din străinătate;

b) a fost privată de libertate în locuri de detenție sau în lagăre de concentrare;

c) a fost refugiată, expulzată sau strămutată în altă localitate;

d) a făcut parte din detașamentele de muncă forțată;

e) a fost supraviețuitoare a trenului morții;

f) este soțul sau soția persoanei asasinată ori executată din motive etnice sau în urma masacrelor îndreptate împotriva populației minoritare, dacă ulterior nu s-a recăsătorit;

g) a fost evacuată din locuința pe care o deținea. (...)

Art. 31. — (1) Copilul celui decedat, dispărut sau exterminat în trenul morții, în timpul masacrelor îndreptate împotriva populației minoritare, în timpul deportării în ghetouri și lagăre de concentrare din străinătate, în timpul privării de libertate în locuri de detenție sau în lagăre de concentrare, în timpul refugierii, expulzării sau strămutării în altă localitate, în timpul evacuării din locuința pe care o deținea, în timp ce a făcut parte din detașamentele de muncă forțată, are dreptul la o indemnizație lunară în cuantum de 175 lei.

(2) Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) au dreptul la o indemnizație lunară în același cuantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat, stabilită conform prevederilor art. 2 la data depunerii cererii de către copil. (...)

(4) Copilul care s-a aflat atât în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1)—(3), cât și în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) beneficiază de indemnizația al cărei cuantum este mai mare.

(5) La stabilirea indemnizației prevăzute la alin. (2) sau (3), în situația în care ambii părinți ai copilului s-au aflat în situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g), copilul are dreptul la indemnizația al cărei cuantum este mai mare. (...);

— **art. 2 din Normele pentru aplicarea Ordonanței Guvernului nr. 105/1999:**

„Art. 2. — Prin persoană care a fost strămutată în altă localitate, în sensul Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 189/2000, cu modificările ulterioare, se înțelege persoana care a fost mutată sau care a fost obligată să își schimbe domiciliul în altă localitate din motive etnice. În această categorie se includ și persoanele care au fost expulzate, s-au refugiat, precum și cele care au făcut obiectul unui schimb de populație ca urmare a unui tratat bilateral.”

IV. Punctul de vedere al părților

Dosarul nr. 8.923/118/2022

18. Potrivit punctului de vedere exprimat de reclamant, în speță sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării instanței supreme, prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

19. În ceea ce privește fondul chestiunilor de drept, în opinia reclamantului, de prevederile art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 trebuie să beneficieze nu doar copiii persoanelor care au făcut obiect al strămutării (schimbului de populație) sau care erau născute sau concepute la momentul efectiv al începerii perioadei de persecuție, ci și copiii persoanelor care s-au născut în perioada de persecuție/ strămutare a părinților lor.

20. Potrivit punctului de vedere exprimat de pârâta C.J.P. C., în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, iar, pe fond, își găsesc aplicabilitatea mențiunile din Adresa ministrului Justiției nr. 1.020 din 22.08.2005, a cărei copie se află la dosar.

Dosarul nr. 8.890/118/2022

21. Reclamanta nu și-a exprimat punctul de vedere cu privire la utilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă.

22. Pârâta, prin reprezentant, a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă, apreciind acest demers ca fiind util soluționării cauzei.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

23. Instanțele de trimitere au apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

Dosarul nr. 8.923/118/2022

24. Instanța de sesizare a apreciat că de lămurirea problemelor de drept enunțate la paragraful 8 din prezenta decizie depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât obiectul acesteia este reprezentat de anularea Hotărârii nr. xxxx/1.11.2022 emise de pârâta C.J.P. C., prin care cererea reclamantului de acordare a drepturilor prevăzute de art. 31 alin. (6) raportat la alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 a fost respinsă și s-a stabilit că acesta nu se încadrează în prevederile invocate, ca urmare a faptului că tatăl său „este născut la data de 10.01.1942, iar potrivit prevederilor Legii nr. 189/2000 coroborate cu adresa Min. Justiției nr. 1.020/22.08.2005, dată în aplicarea unitară a Legii nr. 189/2000, persoanele născute în perioada 6.09.1940—6.03.1945 sunt beneficiare ale actului normativ sus amintit, cu condiția ca nașterea să se fi produs în termen de 300 de zile de la data strămutării părinților, dată atestată cu documente”.

25. În ceea ce privește condiția noutății chestiunii de drept prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, instanța de trimitere a apreciat că problema de drept enunțată este nouă, arătând că, în lipsa unei definiții a noutății chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, rămâne atributul Înaltei Curți de Casație și Justiție să stabilească dacă problema de

drept a cărei dezlegare se solicită este nouă. Însă trebuie avut în vedere că, deși textul legal în discuție a fost adoptat în anul 2021, ca urmare a unor prorogări succesive ale termenului de la care drepturile bănești stabilite potrivit art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se plătesc celor îndreptățiți [prin Legea nr. 210/2022 pentru modificarea art. 1 alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și pentru stabilirea unor măsuri necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice și prin art. XXI al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 168/2022 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative], cererile formulate de persoanele interesate au fost soluționate cu întârziere de către casele județene de pensii și abia la acest moment hotărârile de respingere au ajuns să facă obiectul unor contestații în fața instanțelor de contencios administrativ.

26. Se precizează, de asemenea, că trebuie avut în vedere că scopul legiferării instituției hotărârii prealabile ca mecanism de unificare a practicii a fost acela de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare, iar în cazul particular al acestui tip de contencios nu există posibilitatea unei reglări prin mecanismul de verificare a practicii instanței de control judiciar, întrucât hotărârile pronunțate de tribunal în primă instanță sunt definitive.

27. Pe de altă parte, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la 31.05.2023.

Dosarul nr. 8.890/118/2022

28. Instanța de sesizare a apreciat că de lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât prin cererea de chemare în judecată ce formează obiectul dosarului menționat se solicită de către reclamant să i se recunoască încadrarea în aceste dispoziții legale și emiterea unei hotărâri în sensul acordării drepturilor prevăzute de lege.

29. Problema de drept este nouă, deoarece își are izvorul într-un act normativ recent adoptat, respectiv Legea nr. 154/2021, iar asupra acestei probleme instanța supremă nu a statuat printr-o hotărâre.

30. Conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

B. Cu privire la chestiunile de drept supuse dezlegării

Dosarul nr. 8.923/118/2022

31. În opinia instanței de trimitere, art. 31 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 prevede ipoteza în care un copil s-ar afla el însuși atât în vreuna dintre situațiile de la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g), cât și în una dintre situațiile de la art. 1 alin. (1)—(3), ceea ce justifică faptul că, prin introducerea art. 31, nu a fost exclusă posibilitatea ca o persoană să beneficieze de drepturile prevăzute de ordonanță fie în calitate de persoană persecutată în mod direct, fie în calitate de copil al unei persoane persecutate, urmând să beneficieze de indemnizația al cărei quantum este mai mare. Prin introducerea art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 nu au fost stabilite noi categorii de persoane persecutate, acestea fiind tot cele de la art. 1, ci doar a fost lărgită plaja de persoane care pot beneficia de drepturile acordate prin ordonanță, fiind incluși în mod explicit și copiii, care nu erau menționați anterior.

32. Această modificare nu a avut efectul de a înlătura calitatea de persoane persecutate a aceluia care în perioada de persecuție a părinților erau minori, această calitate rămânând și

în continuare, însă a acordat acestor persoane posibilitatea de a beneficia de drepturi fie în baza perioadei proprii de persecuție, fie în baza perioadei de persecuție a părinților, în funcție de care variantă este mai avantajoasă. În plus, prin introducerea acestui articol au fost acordate drepturi pentru prima oară și copiilor născuți după încetarea situațiilor de persecuție (deci care nu au suferit în mod direct o persecuție), precum și altor copii ce nu au suferit în mod direct o persecuție, dar au fost afectați de intervenția unui eveniment în privința părinților, respectiv copilul celui decedat, dispărut sau exterminat în anumite circumstanțe precis determinate de lege [art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999].

33. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, având în vedere că acolo unde legea nu distinge nici interpretul acesteia nu o poate face, copilul la care se face referire este cel al cărui părinte a avut calitatea de persoană persecutată în perioada de referință, neputându-se exclude dintre persoanele persecutate cele care erau minore în această perioadă.

34. Așadar, acceptând că persoana minoră în perioada de referință are calitatea de persoană persecutată în nume propriu, nu există nicio justificare ca, în înțelesul art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, copilul acesteia să nu beneficieze de drepturile cuvenite acestei categorii, câtă vreme nu solicită aceste beneficii în calitate de nepot (de pe urma bunicilor), ci în calitate de copil al unei persoane persecutate. Faptul că bunicul reclamantului a fost persecutat nu înlătură calitatea de persoană persecutată a părintelui, chiar dacă în perioada persecuției acesta din urmă era minor, iar calitatea de beneficiar a reclamantului trebuie raportată la situația sa de copil al părintelui, și nu la cea de nepot al bunicului. În mod evident, drepturile trebuie apreciate prin raportare la perioada persecuției părintelui său minor în perioada persecuției, și nu a persecuției bunicului, prin raportare la care doar beneficiile părintelui ar putea sau ar fi putut fi determinate.

35. În sensul celor expuse anterior, instanța de trimitere a reținut și considerentele Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept expuse în cadrul *Deciziei nr. 9 din 13 octombrie 2014*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri.

36. De asemenea, a fost invocată jurisprudența cvasiconstantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor naționale, anterioară adoptării Legii nr. 154/2021, prin care au fost conferite beneficiile ordonanței și copiilor concepuți și născuți în perioada de strămutare, ulterior faptului strămutării propriu-zise.

Dosarul nr. 8.890/118/2022

37. Instanța de trimitere expune argumentat cele două interpretări contradictorii ce pot fi generate, în aprecierea sa, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, fără a-și însuși un punct de vedere propriu cu privire la aceasta.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

A. Jurisprudență comunicată de curțile de apel

În ceea ce privește prima întrebare adresată de instanța de trimitere în Dosarul nr. 8.923/118/2022

38. Într-o **orientare jurisprudențială** s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, după intrarea în vigoare a acestora, persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive etnice.

39. În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de tribunalele Constanța, Tulcea și Ialomița. În același sens au fost exprimate și puncte de vedere teoretice, nesusținute de practică judiciară, de către alte șase instanțe judecătorești (tribunale).

40. În susținerea acestei orientări jurisprudențiale au fost expuse argumentele prezentate în continuare.

41. Inclusiv după intrarea în vigoare a Legii nr. 154/2021, prin care au fost introduse dispozițiile art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, își păstrează actualitatea raționamentul exprimat în cuprinsul Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 9 din 13 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014, în sensul că și copiii născuți în perioada de refugiu a părinților lor au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii pe care le-a suferit familia ca urmare a refugului determinat de persecuțiile exercitate în localitatea de domiciliu, motiv pentru care se impune ca și acestor copii să li se recunoască calitatea de persoane persecutate în condițiile Ordonanței Guvernului nr. 105/1999.

42. Chiar dacă Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 9 din 13 octombrie 2014 vizează interpretarea dispozițiilor Decretului-lege nr. 118/1990, pentru identitate de rațiune, copiii persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință nu pot avea alt tratament decât cei care s-au născut și au locuit împreună cu părinții lor în perioada strămutării.

43. Prin Legea nr. 154/2021, legiuitorul a urmărit să aducă textul normativ în concordanță cu jurisprudența anterioară a instanțelor naționale, prin care, în mod cvasiconstant, s-a recunoscut calitatea de persoane persecutate copiilor născuți în perioada de strămutare, refugiu sau expulzare a părinților, însă, spre deosebire de forma anterioară a Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, prin art. 31 alin. (3) din acest act normativ au fost stabilite drepturi și pentru persoane ce nu au fost avute în vedere de jurisprudența anterioară, respectiv pentru copiii născuți după încetarea situației de persecuție a părinților, copii care nu au fost vizați direct de strămutare, refugiu sau expulzare.

44. Din interpretarea teleologică a prevederilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 rezultă că scopul reglementării a fost acordarea unor drepturi reparatorii pentru prejudiciile suferite de persoanele persecutate de regimurile instaurate în România în perioada 6 septembrie 1940—6 martie 1945, iar copiii născuți în perioada de refugiu a părinților au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii pe care le-a suferit familia ca urmare a refugului determinat de persecuțiile din motive etnice exercitate în localitatea de domiciliu.

45. Art. 31 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 prevede situația în care un copil s-ar afla el însuși atât în vreuna dintre situațiile de la art. 1 alin. (1) lit. a)—g), cât și în una dintre situațiile de la alin. (1)—(3), ceea ce justifică faptul că prin introducerea art. 31 nu a fost exclusă posibilitatea ca o persoană să beneficieze de drepturile prevăzute de ordonanță fie în calitate de persoană persecutată în mod direct, fie în calitate de copil al unei persoane persecutate, urmând să beneficieze de aceasta în funcție de care drepturi au nivelul mai ridicat.

46. Situația persoanei născute în timpul perioadei de persecuție a părinților (minor la acea dată) este reglementată de dispozițiile art. 31 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, iar ipoteza din întrebare, referitoare la art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, vizează situația copilului născut după încetarea situațiilor de persecuție. Cele două situații sunt diferite și presupun obținerea unor drepturi diferite: copii care existau (erau născuți) în timpul persecuției părinților lor

beneficiază de dreptul prevăzut de art. 31 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, iar cei născuți ulterior acestei perioade beneficiază de drepturile prevăzute de art. 31 alin. (3) din ordonanță. Art. 31 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se referă la drepturile nepotului celui persecutat cu diferențierile expuse la alin. (2)—(5).

47. În ceea ce privește jurisprudența națională anterioară intrării în vigoare a dispozițiilor art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 supuse interpretării, la care s-a făcut referire în cele de mai sus, au fost avute în vedere patru decizii civile ale Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, pronunțate în perioada 2017—2018, definitive.

48. Într-o **altă orientare jurisprudențială** s-a apreciat că *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, după intrarea în vigoare a acestora, persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi nu poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive etnice. În această orientare este exclus un răspuns pozitiv la cea de-a doua întrebare.*

49. În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de tribunalele Constanța și Tulcea. În același sens au fost exprimate și puncte de vedere teoretice, nesuținute de practică judiciară, de către patru instanțe judecătorești (o curte de apel și trei tribunale).

50. În susținerea acestei orientări jurisprudențiale au fost formulate argumente raportat la cele două întrebări adresate de instanța de trimitere în Dosarul nr. 8.923/118/2022, redată în cele de mai jos.

Cu privire la prima întrebare

51. Forma inițială a Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 nu conținea nicio prevedere cu privire la copiii persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, însă s-a stabilit, pe cale jurisprudențială, că și copiii acestor persoane intră sub incidența acestui act normativ, întrucât au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii pe care le-a suferit și familia ca urmare a refugiului/strămutării din localitatea de domiciliu.

52. Prin Legea nr. 154/2021 a fost introdus art. 31 în cuprinsul Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, legiuitorul reglementând expres și situația copiilor persoanelor care au suferit persecuțiile din motive etnice enumerate la art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

53. Așa cum se confirmă prin expunerea de motive care a stat la baza adoptării acestui act normativ, legiuitorul a stabilit prin dispozițiile art. 31 nou-introdus și drepturile ce se cuvin copiilor persoanelor persecutate, fiind reglementate distinct drepturile copilului celui decedat/disparut/exterminal, printre altele, în timpul refugierii, expulzării sau strămutării în altă localitate, ale copilului minor la data persecuției/copilului născut în timpul persecuțiilor și ale copilului născut după încetarea persecuției unuia sau a ambilor părinți.

54. Ca atare, copilul persoanei persecutate beneficiază de drepturile prevăzute la art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 exclusiv prin prisma situației specifice în care s-a aflat, iar nu ca persoană ce a suferit în mod direct persecuțiile din motive etnice prevăzute la art. 1 din aceeași ordonanță.

55. Prin completările aduse prin Legea nr. 154/2021 se constituie o nouă categorie de persoane îndreptățite la primirea unei compensații — copilul celui persecutat și care a decedat între timp. Rațiunea pentru care legiuitorul a considerat necesar să constituie acest drept nou ține de o reparație morală extinsă, însă nu echivalează cu asimilarea copilului cu persoana persecutată din motive etnice.

56. În egală măsură, alin. (6) al art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 nu are în vedere situația în care copilul s-a aflat el însuși în una dintre situațiile prevăzute de art. 1

alin. (1) lit. a)—e) și g), pentru că, în acest caz, ar fi fost el însuși o persoană persecutată și ar fi avut dreptul la compensație în nume propriu, și nu în calitate de copil al celui persecutat. Acest alineat trimite la alineatele precedente, respectiv (2)—(5), avându-se, probabil, în vedere alin. (2) teza a II-a. Totuși, și în această situație, nu este vorba despre ipoteza în care copilul a fost el însuși persecutat, textul referindu-se expres doar la părinții săi.

57. De asemenea, se subliniază faptul că art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 nu stabilește o limită minimă de vârstă. Prin urmare, un copil care se afla, singur sau chiar împreună cu părinții săi, în una dintre acele situații este el însuși o persoană persecutată etnic și are dreptul în nume propriu la primirea indemnizației prevăzute de lege.

58. Reglementarea de la art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 are drept scop extinderea reparației și la copiii celui persecutat, însă toate situațiile vizează ipoteza în care astfel de copii nu au fost ei înșiși persecutați. Dacă ar fi fost el însuși persecutat, copilul ar fi avut un drept propriu, mai bine conturat, pe care nu îl pierde prin simpla instituire și a altor categorii de persoane îndreptățite la primirea indemnizației.

În ceea ce privește cea de-a doua întrebare supusă dezlegării

59. În ceea ce privește cea de-a doua problemă de drept supusă dezlegării prin prima sesizare, în cadrul orientării jurisprudențiale de la paragraful 38 din prezenta decizie, conform căreia, *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, după intrarea în vigoare a acestora, persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive etnice, s-au conturat alte două orientări.*

60. Într-o **orientare jurisprudențială** s-a apreciat că, *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, de prevederile acestor dispoziții pot beneficia și copiii persoanelor care s-au născut în perioada de persecuție a părinților lor — considerați persecutați potrivit răspunsului la prima întrebare.*

61. În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de tribunalele Constanța, Tulcea și Ialomița. În același sens au fost exprimate și puncte de vedere teoretice, nesuținute de practică judiciară, de către cinci instanțe judecătorești (tribunale).

62. În susținerea acestei orientări jurisprudențiale au fost expuse argumentele arătate în continuare.

63. Nicio dispoziție din cuprinsul Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 nu interzice aplicarea beneficiilor în discuție și în privința copilului unei persoane minore la data strămutării, ci doar condiționează acordarea acestor drepturi, condiția fiind aceea ca părintele solicitantului să fi decedat.

64. Având în vedere faptul că, acolo unde legea nu distinge, nici interpretului acesteia nu îi este permis să distingă, copilul la care se face referire este cel al cărui părinte a avut calitatea de persoană persecutată în perioada de referință, neputându-se exclude dintre persoanele persecutate cele care erau minore în această perioadă.

65. Așadar, acceptând că persoana minoră în perioada de referință are calitatea de persoană persecutată în nume propriu, nu există nicio justificare pentru ca, în înțelesul art. 31 alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, copilul acesteia să nu beneficieze de drepturile prevăzute în favoarea acestei categorii de persoane, câtă vreme nu solicită aceste beneficii în calitate de nepot (de pe urma bunicii), ci în calitate de copil al unei persoane persecutate.

66. Faptul că bunicul său major a fost persecutat nu înlătură calitatea de persoană persecutată a părintelui său, chiar dacă, în perioada persecuției, acesta din urmă era minor, iar calitatea

de beneficiar a reclamantului trebuie raportată la situația sa de copil al acestei persoane, prin raportare la părintele său, și nu la cea de nepot, prin raportare la bunic.

67. O opinie nuanțată a fost exprimată la nivelul unei instanțe judecătorești (tribunal), conform căreia copiii care existau (erau născuți) în timpul persecuției părinților lor beneficiază de dreptul prevăzut de art. 3¹ alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, iar cei născuți ulterior acestei perioade (indiferent că au fost concepuți în timpul acesteia sau ulterior) beneficiază de drepturile prevăzute de art. 3¹ alin. (3) din ordonanță. Art. 3¹ alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se referă la drepturile nepotului celui persecutat, cu diferențierile expuse la alin. (2)—(5).

68. Într-o **orientare teoretică** s-a apreciat că, *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, de prevederile acestor dispoziții pot beneficia doar copiii persoanelor care existau sau erau concepute la începutul persecuțiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din ordonanță.* Această orientare se regăsește la nivelul a două instanțe judecătorești (tribunale).

69. În susținerea acestei orientări teoretice au fost expuse considerentele de mai jos.

70. Chiar și în forma Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 anterioară adoptării Legii nr. 154/2021 nu poate fi identificată nicio dispoziție în sensul că, fiindu-i recunoscută calitatea de persecutat copilului persoanei persecutate, are dreptul la indemnizație copilul copilului, art. 3¹ alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 fiind introdus prin Legea nr. 154/2021 fără să fi existat o astfel de prevedere legală în precedent.

71. Nu se cuvine o indemnizație pentru persecuțiile din motive etnice copilului persoanei născute în timpul refugiului părinților, acest copil nesuferind în niciun fel o astfel de persecuție.

72. O opinie nuanțată a fost exprimată la nivelul unei instanțe judecătorești (tribunal), în sensul în care, în limitele în care cea de-a doua problemă de drept ce face obiectul prezentei sesizări ar avea o autonomie proprie, o persoană născută în timpul persecuției are ea însăși calitatea de persoană persecutată dacă s-a aflat efectiv în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, singură sau împreună cu părinții. În acest caz, copilul său beneficiază de prevederile art. 3¹ alin. (3) și (6) din ordonanță. Dacă persoana, deși născută în timpul persecuției, nu s-a aflat efectiv în una dintre situațiile de la art. 1 mai sus menționat, atunci ea nu este persoană persecutată, dar poate beneficia doar ea, nu și copilul ei, de prevederile art. 3¹ alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

73. Trebuie remarcat, încă o dată, că în orientarea jurisprudențială menționată la paragraful 48, susținută de practică judiciară (paragraful 49), s-a apreciat, de asemenea, că *de prevederile normelor a căror interpretare se cere pot beneficia numai copiii persoanelor care existau sau erau concepute la începutul persecuțiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din ordonanță.*

74. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat faptul că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifica, la momentul respectiv, practică judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

B. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

75. Prin **Decizia nr. 8 din 14 mai 2012**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 11 iunie 2012 (*Decizia nr. 8 din 14 mai 2012*), **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii** a admis recursurile în interesul legii declarate de procurorul

general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de Avocatul Poporului și a stabilit că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) și e), raportat la art. 4 alin. (1) și (2) din Decretul-lege nr. 118/1990, republicat, atunci când perioada de strămutare coincide cu perioada de domiciliu obligatoriu, persoana îndreptățită poate beneficia de o singură indemnizație prevăzută de lege, respectiv cea pentru perioada de strămutare”.*

76. Prin **Decizia nr. 9 din 13 octombrie 2014**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 27 noiembrie 2014 (*Decizia nr. 9 din 13 octombrie 2014*), **Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, a statuat următoarele: *„(...) 2. În interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare: (...) b) pot beneficia de drepturile prevăzute de decretul-lege membrii familiei — soțul/soția și copiii — ai persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință, sub rezerva îndeplinirii aceluiași condiții ca și persoana principal vizată de măsura administrativă”.*

77. În considerentele **Deciziei nr. 1.127 din 27 februarie 2009**, pronunțată de **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** în Dosarul nr. 1.030/33/2008, s-au reținut următoarele: *„(...) în mod constant în practica Instanței Supreme s-a reținut că, din interpretarea teleologică a prevederilor art. 1 din O.G. nr. 105/1999, cu modificările și completările ulterioare, rezultă că scopul reglementării îl constituie acordarea unor drepturi reparatorii pentru prejudiciile suferite de persoanele persecutate de regimurile respective, în perioada 6 septembrie 1940 — 6 martie 1945, iar copiii născuți în perioada de refugiu a părinților au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii pe care le-a suferit familia ca urmare a refugiului determinat de persecuțiile din motive etnice exercitate în localitatea de domiciliu.*

Interpretarea corectă pe care instanța de fond a dat-o dispozițiilor art. 1 din O.G. nr. 105/1999, cu modificările și completările ulterioare, este în acord și cu aspectele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 558 din 25 octombrie 2005. (...).

A admite teza recurentei-pârâte ar însemna acceptarea unui tratament discriminatoriu între părinți și copiii lor aflați în aceeași situație, în speță aceea de refugiu”.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale a României

78. Prin **Decizia nr. 558 din 25 octombrie 2005** referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1059 din 26 noiembrie 2005 (*Decizia nr. 558 din 25 octombrie 2005*), **Curtea Constituțională** a reținut următoarele: *„(...) Stabilirea drepturilor ce se acordă cu caracter reparatoriu și a persoanelor beneficiare ține de opțiunea liberă a legiuitorului, cu condiția să nu instituie tratament juridic diferit pentru persoane care se află în situații identice. (...) Toate persoanele aflate în aceeași situație beneficiază de aceleași drepturi. Stabilirea faptului dacă o persoană sau alta se încadrează ori nu în vreuna dintre măsurile*

de persecuție prevăzute în ipoteza normei juridice reprezintă o problemă de aplicare a legii, de competență exclusivă a instanței judecătorești”.

VIII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

79. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene nu au fost identificate repere relevante cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

80. Prin raportul întocmit asupra chestiunii de drept, judecătorul-raportor a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de aceste prevederi pot beneficia numai copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data determinată a refugiului, expulzării sau strămutării în altă localitate, evenimente prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

X.1. Asupra admisibilității sesizării

81. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”*.

82. Așadar, condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sunt:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

— chestiunea de drept identificată, a cărei lămurire se solicită, să prezinte un grad de dificultate care impune intervenția instanței supreme și să aibă caracter de noutate;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

83. Analizând admisibilitatea sesizărilor de față, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile enumerate.

84. Cele două instanțe de trimitere sunt completuri de judecată ale Tribunalului Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, investite cu soluționarea în primă și ultimă instanță, în conformitate cu art. 8 alin. (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, coroborat cu Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, a unor cauze având ca obiect contestații formulate împotriva hotărârilor emise de C.J.P. C., de respingere a unor cereri de acordare a drepturilor prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

85. Prin fiecare dintre contestații s-a solicitat: anularea hotărârii emise de C.J.P. C.; să se constate calitatea reclamantului de persoană îndreptățită a beneficia de drepturile reglementate de art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului

nr. 105/1999 și, în consecință, să se dispună obligarea C.J.P. C. la emiterea unei hotărâri în acest sens.

86. Reclamanții au formulat pretențiile lor în calitate de fii ai unor persoane născute în intervalul cuprins între 6.09.1940 — 6.03.1945, în perioada de strămutare a părinților lor din localitatea de domiciliu din Bulgaria pe teritoriul României, în cadrul schimbului de populație în baza Tratatului bilateral încheiat la 7 septembrie 1940 între România și Bulgaria, publicat în Monitorul Oficial nr. 212 din 12 septembrie 1940. Deci, părinții reclamanților s-au născut ulterior efectivei strămutări, în perioada de strămutare de până în 1945, însă, în raport cu data nașterii, nu pot fi considerați concepuți la data la care a avut loc efectiva strămutare.

87. În drept, au fost invocate prevederile art. 3¹ alin. (3) prin raportare la cele ale art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, arătându-se că autorii reclamanților au fost supuși în mod direct persecuțiilor din motive etnice, astfel încât, dacă ar fi trăit, ar fi fost îndreptățiți să beneficieze de dreptul reglementat de art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

88. Față de considerentele expuse în cadrul paragrafelor precedente, Înalta Curte constată că soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, și anume dacă în interpretarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, de prevederile acestei norme pot beneficia doar copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data la care au avut loc refugiul, expulzarea, strămutarea prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță sau pot beneficia și copiii persoanelor care s-au născut ulterior, în perioada persecuțiilor amintite, până la data de 6 martie 1945.

89. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite primele trei condiții de admisibilitate.

90. Caracterul veritabil al chestiunii de drept este motivat în mod convingător de către instanțele de trimitere, sub aspectul dificultății de interpretare a textelor legale, care reiese atât din expunerea opiniilor teoretice divergente și marcate de diverse nuanțe ale instanțelor, cât și prin prisma identificării unei practici neunitare incipiente, ca premisă ce impune angrenarea mecanismului hotărârii prealabile.

91. În ceea ce privește noutatea chestiunii de drept relevante, aceasta reprezintă o condiție distinctă de cea a lipsei statuării asupra chestiunii de către Înalta Curte de Casație și Justiție, iar în lipsa unei definiții a „noutății” și a unor criterii de determinare a acestei noțiuni în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, evaluarea condiției menționate revine Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența anterioară (spre exemplu: *Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; *Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; *Decizia nr. 4 din 14 ianuarie 2019*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 19 februarie 2019; *Decizia nr. 76 din 15 noiembrie 2021*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1213 din 21 decembrie 2021).

92. Condiția noutății este îndeplinită când problema de drept nu a mai fost analizată, în interpretarea unui act normativ aflat de mult în vigoare, ori aceasta decurge dintr-un act normativ intrat în vigoare relativ recent, prin raportare la momentul sesizării.

93. În cadrul sesizărilor *pendinte*, se constată că este îndeplinită cerința menționată. Dispozițiile legale supuse interpretării au fost introduse printr-un act normativ de dată recentă, Legea nr. 154/2021, în vigoare din 10 iunie 2021, a

cărei aplicabilitate a fost prorogată prin Legea nr. 210/2022 pentru modificarea art. 1 alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri și pentru stabilirea unor măsuri necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice (*Legea nr. 210/2022*).

94. Caracterul de noutate se pierde numai pe măsură ce chestiunea de drept primește o dezlegare din partea instanțelor, concretizată într-o practică judiciară consacrată, ceea ce nu este valabil în cazul de față.

95. Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că există practică judiciară divergentă, în formă incipientă, reflectând interpretări diferite ale prevederilor art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999. Astfel, prin sentințele pronunțate de Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal în dosarele nr. 8.785/118/2022, nr. 8.914/118/2022 și nr. 8.942/118/2022, definitive; Sentința civilă nr. 1.636/2022 din 15 decembrie 2022 (Dosar nr. 1.107/88/2022), pronunțată de Tribunalul Tulcea — Secția civilă de contencios administrativ și fiscal, definitivă, și Sentința civilă nr. 311F din 20 martie 2023 (Dosar nr. 1.430/98/2022), pronunțată de Tribunalul Ialomița — Secția civilă, atacată cu recurs aflat pe rolul Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, s-a statuat în sensul că de dispozițiile art. 31 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 beneficiază și copiii persoanelor născute în timpul persecuțiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță, iar pe de altă parte, prin sentința pronunțată în Dosarul nr. 8.771/118/2022 de Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, definitivă; sentințele civile nr. 567/2023 din 5 mai 2023 (Dosar nr. 246/88/2023), nr. 1.659 din 19 decembrie 2022 (Dosar nr. 1.085/88/2022), nr. 127 din 7 februarie 2023 (Dosar nr. 1.655/88/2022), definitive, pronunțate de Tribunalul Tulcea — Secția civilă de contencios administrativ și fiscal, definitive, s-a decis în sensul că de respectivele dispoziții pot beneficia doar copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data efectivei strămutări.

96. În final, se constată a fi îndeplinită și condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept, iar aceasta nici nu formează obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, așa cum rezultă și din poziția Ministerului Public, prezentată anterior.

97. În concluzie, Înalta Curte reține că se impune a fi valorificat mecanismul de unificare a practicii judiciare, reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât sunt întrunite condițiile legale referitoare la existența unei veritabile chestiuni de drept, care prezintă caracter de noutate.

X.2. *Cu privire la fondul chestiunii de drept supuse dezlegării*

98. Prioritar, se impune o prezentare a cadrului normativ și a evoluției sale în timp, a împrejurărilor care au determinat divergența de jurisprudență, precum și identificarea cu exactitate a chestiunii de drept care se impune a fi rezolvată pe fond.

99. Potrivit art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, beneficiază de prevederile acestei ordonanțe persoanele care, în perioada regimurilor menționate, au avut de suferit persecuții precum cele enumerate la lit. a)—g) ale textului de lege anterior menționat, din motive etnice.

100. Autoritățile administrative chemate să pună în aplicare actul normativ, prin care se acordă anumite beneficii titularilor enumerați la art. 1 din ordonanța sus-menționată, au considerat că de prevederile acestuia pot beneficia numai persoanele care

au suferit efectiv respectivele persecuții, aceasta însemnând, în cazul evenimentelor prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță, că persoanele erau născute sau cel puțin concepute la data refugiului, expulzării sau strămutării în altă localitate.

101. Interpretarea normei și în favoarea persoanelor care erau cel puțin concepute, nu numai a celor născute, s-a bazat pe teoria dreptului civil a recunoașterii drepturilor copilului încă de la concepție (nașterea trebuind să fi avut loc în maximum 300 de zile de la data efectivei strămutări). Însă, s-a considerat că nu pot beneficia de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 copiii celor strămutați, concepuți și născuți după momentul determinat al strămutării, în perioada de strămutare de până la 6 martie 1945.

102. În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, amintită și prin Decizia nr. 9 din 13 octombrie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a statuat că, în aplicarea prevederilor art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, trebuie considerați beneficiari ai normei și copiii născuți în localitatea de refugiu a părinților, în perioada de până la 6 martie 1945, chiar dacă nu au fost concepuți înainte de momentul determinat al efectivei strămutări.

103. Cu titlu de exemplu, prin Decizia nr. 1.127 din 27 februarie 2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal s-a arătat că, din interpretarea teleologică a prevederilor art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, rezultă că scopul reglementării îl constituie acordarea unor drepturi reparatorii pentru prejudiciile suferite persoanelor persecutate de regimurile instaurate în perioada 6 septembrie 1940—6 martie 1945, iar copiii născuți în perioada de refugiu a părinților au suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii pe care le-a suferit familia lor, ca urmare a refugiului determinat de persecuțiile din motive etnice exercitate în localitatea de domiciliu.

104. O astfel de interpretare a art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, în funcție de scopul său, s-a întemeiat și pe Decizia Curții Constituționale nr. 558 din 25 octombrie 2005.

105. Prin Legea nr. 154/2021 a fost modificată și completată Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, introducându-se în actul normativ de bază dispozițiile art. 31.

106. Conform expunerii de motive a legii de modificare a ordonanței sus-menționate, s-a considerat că extinderea ariei beneficiarilor măsurilor dispuse prin acest act normativ la copiii persoanelor aflate în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 reprezintă „o recunoaștere a suferinței acestora și un gest de demnitate față de ei și față de modul în care au știut să își susțină părinții”.

107. Articolul 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, nou-introdus, stabilește prin alin. (1) dreptul la o indemnizație lunară fixă pentru copilul celui decedat, dispărut sau exterminat în trenul morții, în timpul masacrelor îndreptate împotriva populației minoritare, în timpul deportării în ghetouri și lagăre de concentrare din străinătate, în timpul privării de libertate în locuri de detenție sau în lagăre de concentrare, în timpul refugierii, expulzării sau strămutării în altă localitate, în timpul evacuării din locuința pe care o deținea, în timp ce a făcut parte din detașamentele de muncă forțată.

108. Prin alin. (2) și (3) ale art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 sunt vizați copiii celor decedați după încetarea situației de persecuție, copii împărțiți pe categorii, după cum urmează: alin. (2) se referă la copiii deja născuți la data debutului persecuțiilor, precum și la cei născuți în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din ordonanța menționată, cărora li s-a stabilit dreptul la o indemnizație lunară

în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat, iar alin. (3) îi vizează pe copiii născuți după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din aceeași ordonanță, cărora li s-a acordat dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat.

109. Se constată că art. 3¹ alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se referă și la copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din aceeași ordonanță, căruia i se conferă dreptul la o indemnizație egală cu a părintelui său decedat, reglementarea suprapunându-se parțial cu interpretarea jurisprudențială a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal anterior amintită, în cadrul căreia s-a recunoscut unor astfel de copii un drept similar, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. c) din actul normativ sus-menționat.

110. Celelalte dispoziții ale art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 extind aria beneficiarilor acestui act normativ, de interes pentru chestiunea supusă interpretării fiind alin. (3) al textului legal menționat, referitor la copiii născuți după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din ordonanță.

111. Alin. (4) al art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 statuează beneficiul indemnizației al cărei quantum este mai mare pentru copilul care se află atât în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din aceeași ordonanță, cât și în una dintre situațiile prevăzute la alineatele precedente ale art. 3¹, iar alin. (6) arată că de prevederile alineatelor precedente beneficiază în mod corespunzător și copilul celui decedat după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)—e) și g) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, în situația în care părintele său, deși ar fi avut dreptul, nu a beneficiat de prevederile ordonanței.

112. În litigiile de fond din care au pornit sesizările se regăsește situația prevăzută de art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 — strămutarea în altă localitate. Părinții celor doi reclamanți sunt născuți în perioada strămutării părinților lor, concepuți fiind după data determinată a strămutării. În această situație, conform jurisprudenței anterioare evocate, părinții reclamanților ar fi beneficiat de prevederile art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, iar de la data intrării în vigoare a art. 3¹ din aceeași ordonanță, acești părinți, dacă ar fi trăit (ascendenții lor fiind decedați), ar fi beneficiat de dispozițiile art. 3¹ alin. (2) teza a II-a din actul normativ menționat.

113. Întrebările instanțelor de trimitere, deși formulate diferit, converg în direcția solicitării interpretării art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, având ca premisă jurisprudența anterioară de recunoaștere în virtutea art. 1 alin. (1) lit. c) din această ordonanță a situației de persoană persecutată a copilului născut în perioada strămutării părinților săi.

114. Plecând de la această premisă, o parte a practicii s-a orientat către soluția aplicării art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 și descendentului copilului născut în perioada strămutării, în vreme ce o altă parte a practicii a constatat că, după intrarea în vigoare a art. 3¹ alin. (2) din ordonanța mai sus amintită, recunoașterea unor drepturi proprii copilului născut în timpul persecuției/strămutării în temeiul acestei norme are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație în temeiul art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, descendentul unei astfel de persoane neavând, la rândul său, drepturi în baza art. 3¹ alin. (3) din acest act normativ.

115. Înalta Curte constată că această a doua orientare este cea corectă.

116. Se impune observația că, în realitate, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nu se află în fața a două chestiuni de drept diferite, așa cum sugerează întrebările adresate prin prima sesizare, ci a uneia singure, și anume dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, de aceste norme pot beneficia doar copiii persoanelor care existau sau erau concepute la data refugiului, expulzării sau strămutării prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din această ordonanță sau pot beneficia și copiii persoanelor care s-au născut în timpul persecuțiilor, dar care nu erau concepute la data anterior menționată.

117. Este de menționat că interpretarea trebuie restrânsă la cazurile de persecuție din motive etnice prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, atât situațiile aflate pe rolul instanțelor de trimitere, cât și practica judecătorească anterioară referindu-se strict la aceste cazuri.

118. De asemenea, Înalta Curte constată că, deși prima sesizare se referă la interpretarea art. 3¹ alin. (3) și (6) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, nu s-a relevat incidența în cauza aflată pe rolul instanței de trimitere a alin. (6) din ordonanță.

119. Cât privește recunoașterea sau nerecunoașterea calității de persecutat etnic persoanei născute în perioada de strămutare a părinților, în temeiul art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, după intrarea în vigoare a art. 3¹ din acest act normativ, aceasta nu reprezintă o chestiune de drept incidentă în cauzele de fond aflate pe rolul instanțelor de trimitere, ci este doar un element-premisă de ordin jurisprudențial luat în considerare în interpretarea și aplicarea art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

120. Interpretarea corectă a normei menționate este aceea potrivit căreia de dispozițiile sale pot beneficia numai copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la momentul determinat al producerii evenimentelor prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999.

121. Această soluție rezultă din conținutul literal al întregului art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, coroborat cu art. 1 alin. (1) lit. c) din aceeași ordonanță. Astfel, în toate alineatele art. 3¹ mai sus menționat, legiuitorul utilizează noțiunea „copii” cu același înțeles, și anume copilul persoanei care a avut de suferit în mod direct persecuții din motive etnice.

122. Pentru lămurirea înțelesului art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 nu se poate recurge la premisa creată de jurisprudența anterioară care, într-o viziune extensivă asupra conținutului art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță, a conferit dreptul la compensații și copilului născut în timpul strămutării, ci trebuie să se recurgă strict la norme.

123. Conform art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, sunt beneficiare ale acestui act normativ persoanele care au suferit efectiv persecuții din motive etnice, ceea ce presupune ca astfel de persoane să fi fost cel puțin concepute, în cazul strămutării, la data determinată a efectivei strămutări.

124. În același sens sunt și prevederile art. 2 din normele de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 105/1999, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 127/2002, care stabilesc că prin *persoană care a fost strămutată în altă localitate*, în sensul ordonanței, se înțelege persoana care a fost mutată sau care a fost obligată să își schimbe domiciliul în altă localitate din motive etnice, incluzând situațiile expulzării, refugiului și al schimbului de populație ca urmare a unui tratat bilateral.

125. Alin. (2) al art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 reglementează, de la data intrării sale în vigoare, situația copilului născut în timpul strămutării și care nu era cel puțin conceput la data strămutării efective, iar prin alin. (3) al textului de lege menționat se reglementează situația copilului născut după încetarea persecuțiilor.

126. Însă alin. (3) al art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 se referă tot la copil, distincția față de alin. (2) fiind dată de nașterea acestuia după încetarea perioadei persecuțiilor. Alin. (3) nu îl privește pe descendentul copilului menționat la alin. (2).

127. În opinia contrară, s-a apreciat că dispozițiile art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 îl vizează și pe descendentul copilului născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în situația de persecuție/strămutare întrucât „copilului” ar trebui să i se recunoască calitatea de persecutat din motive etnice, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță. Or, o astfel de recunoaștere se bazează pe jurisprudența anterioară intrării în vigoare a art. 3¹ din ordonanța mai sus amintită și nu poate fi luată în considerare, înțelesul normei supuse interpretării urmând a fi stabilit ținându-se seama de legăturile textului cu alte dispoziții ale ordonanței, iar nu cu jurisprudența anterioară modificării actului normativ.

128. Alin. (4) al art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 își găsește aplicabilitatea în situația copilului născut sau cel puțin conceput anterior faptului strămutării, acesta având drepturi și conform art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță. Acest alineat nu este aplicabil copilului născut în timpul strămutării, care nu era cel puțin conceput la data strămutării efective și care are drepturi conferite numai de art. 3¹ alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, nu și de art. 1 alin. (1) lit. c) din același act normativ.

133. În concluzie, în interpretarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, se va stabili că de aceste prevederi pot beneficia numai copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data determinată a refugiului, expulzării sau strămutării în altă localitate, evenimente prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanța menționată.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizările formulate de Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 31 mai 2023, pronunțată în Dosarul nr. 8.923/118/2022, și prin Încheierea din 31 mai 2023, pronunțată în Dosarul nr. 8.890/118/2022, și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea dispozițiilor art. 3¹ alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de aceste prevederi pot beneficia numai copiii persoanelor care erau născute sau cel puțin concepute la data determinată a refugiului, expulzării sau strămutării în altă localitate, evenimente prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din ordonanță.

Obligatorie, potrivit art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 octombrie 2023.

Președintele completului,
judecător **Ionel Barbă**,
președintele delegat al Secției
de contencios administrativ și fiscal

Magistrat-asistent,
Elena-Mădălina Ivănescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2024.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 477532